

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Ndc/6/2026
Identifikačné číslo spisu:	9026200012
Dátum vydania rozhodnutia:	30.06.2026
Meno a priezvisko:	Mgr. Dušan Čimo
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2026:9026200012.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu I.. L. B., narodeného XX. T. XXXX, Q., Š. XXX/XX, zastúpeného splnomocnenkyňou MAJCHRÁK & MAJCHRÁK, advokáti, s.r.o., Nová Bystrica 850, IČO: 36 416 525, proti žalovanej CHARVÁT STROJÁRNE a.s., Bardejov, Duklianska 21, IČO: 36 387 576, zastúpenej splnomocnenkyňou HAVEL & PARTNERS s.r.o., advokátska kancelária, Bratislava - mestská časť Staré mesto, Žižkova 7803/9, IČO: 36 856 584, o zaplatenie 1 488 483,32 € s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Bardejov pod sp. zn. 9C/2/2020, o nesúhlase Krajského súdu v Košiciach s postúpením mu sporu Krajským súdom v Prešove, takto

rozhodol:

Na prejednanie sporu vedeného Okresným súdom Bardejov pod sp. zn. 9C/2/2020 v odvolacom konaní je funkčne príslušný Krajský súd v Košiciach.

Odôvodnenie

1. Žalobca ako bývalý akcionár (a inak tiež člen predstavenstva) žalovanej (do 30. júna 2018 vrátane nesúcej obchodné meno „SBAJ INMART, a.s.“ a do 30. júna 2005 vrátane sídliacej na adrese „Martin, Hečkova 9“) sa žalobou domáha zaplatenia (vrátenia) pôžičky na základe zmluvy z 1. júna 2012 č. 39/2012, ktorou bol na pôžičku transformovaný nárok žalobcu na výplatu dividendy.

2. Okresný súd Bardejov (ďalej tiež len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 2. júna 2021 č. k. 9C/2/2020-391 žalobu zamietol a žiadnej zo strán nepriznal právo na náhradu trov konania; Krajský súd v Prešove rozsudkom zo 14. marca 2023 sp. zn. 10Co/15/2021 rozsudok súdu prvej inštancie vo veci samej potvrdil (v časti trov konania ho zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie) a potom, čo Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej tiež len „najvyšší súd“) uznesením z 25. septembra 2025 sp. zn. 6Cdo/150/2023 rozsudok Krajského súdu v Prešove zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, listom z 12. mája 2026 postúpil spor Krajskému súdu v Košiciach ako súdu funkčne a kauzálnu príslušnému s poukazom na § 34 ods. 2 a § 43 Civilného sporového poriadku (zákona č. 160/2015 Z. z. v znení neskorších zmien a doplnení, ďalej tiež len „CSP“).

3. Krajský súd v Košiciach nato listom z 13. mája 2026 č. k. 3Co/36/2026-626, došlým spolu so spisom 26. deň rovnakého mesiaca i roka, predložil spor najvyššiemu súdu na rozhodnutie o príslušnosti, majú

za to, že v danej veci nie je funkčne a kauzálne príslušným.

4. Svoj nesúhlas odôvodnil tým, že v prejednávanej veci si žalobca uplatňuje finančný nárok na základe zmluvy o pôžičke v zmysle § 657 a nasl. Občianskeho zákonníka, takúto zmluvu uzatvoril ako fyzická osoba a zo spisu nevyplýva, žeby pritom konal v rámci podnikateľskej činnosti a spor má tak občianskoprávny základ bez ohľadu na to, že sú v ňom posudzované aj obchodnoprávne otázky, z čoho zrejme vyplynulo ako to, že dosiaľ v ňom rozhodovali sudcovia a senáty vybavujúci občianskoprávnu agendu a najvyšší súd v súvislosti so zrušením rozsudku Krajského súdu v Prešove taktiež vrátil vec na ďalšie konanie tomuto súdu.

5. Najvyšší súd ako súd spoločne nadriadený obom krajským súdom, o ktorých bola vyššie reč a preto príslušný na rozhodnutie podľa § 43 ods. 2 CSP, prejednal podľa § 438 ods. 1 a § 177 ods. 1 a contrario CSP vec bez pojednávania a dospel k záveru, že nesúhlas Krajského súdu v Košiciach s postúpením mu sporu nemožno považovať za dôvodný.

6. Podľa § 34 ods. 1 CSP ak odsek 2 neustanovuje inak, o odvolaní proti rozhodnutiu okresného súdu rozhoduje krajský súd, v ktorého obvode má sídlo okresný súd, ktorý rozhodoval v prvej inštancii.

7. Podľa § 34 ods. 2 písm. c) CSP na konanie o odvolaní proti rozhodnutiu vydanému v konaní podľa § 22 písm. e) a § 23 písm. e) je príslušný Krajský súd v Košiciach.

8. Podľa § 22 písm. e) CSP na konanie v obchodnoprávných sporoch je príslušný Okresný súd Prešov pre obvod Krajského súdu v Prešove [a podľa písmena b) rovnakého ustanovenia Mestský súd Košice pre obvod Krajského súdu v Košiciach - pozn. najvyššieho súdu]; podľa § 23 písm. e) CSP potom na konanie v sporoch týkajúcich sa zmeniek, šekov alebo iných cenných papierov vrátane sporov týkajúcich sa zmenkových protestov je príslušný tiež Okresný súd Prešov pre obvod Krajského súdu v Prešove [a podľa písmena b) tohto ustanovenia Mestský súd Košice pre obvod Krajského súdu v Košiciach].

9. Podľa § 36 CSP konanie sa uskutočňuje na súde, ktorý je na prejednanie príslušný (odsek 1) a príslušnosť sa určuje podľa okolností v čase začatia konania; takto určená príslušnosť trvá až do skončenia konania (odsek 2).

10. Podľa § 40 CSP súd aj bez námietky skúma vecnú príslušnosť, kauzálnu príslušnosť a funkčnú príslušnosť počas celého konania (pôvodné znenie zákona účinné do 31. mája 2023 vrátane); podľa časti vety za bodkočiarkou rovnakého ustanovenia v znení účinnom od 1. júna 2023 do konca rovnakého mesiaca kauzálnu príslušnosť v obchodnoprávných sporoch súd skúma iba na námietku žalovaného uplatnenú najneskôr pri prvom procesnom úkone, ktorý mu patrí (v tejto súvislosti porovnaj čl. II bod 5 v spojení s čl. XVI zákona č. 150/2022 Z. z. v znení zákona č. 398/2022 Z. z.) a napokon podľa časti vety za bodkočiarkou tu citovaného ustanovenia v znení účinnom od 1. júla 2023 kauzálnu príslušnosť v obchodnoprávných sporoch súd skúma iba do otvorenia pojednávania alebo predbežného pojednania sporu (tu napokon porovnaj aj čl. II bod 2 v spojení s čl. VIII zákona č. 261/2023 Z. z.).

11. Podľa § 261 ods. 1 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších zmien a doplnení (ďalej tiež len „ObchZ“) táto časť zákona upravuje záväzkové vzťahy medzi podnikateľmi, ak pri ich vzniku je zrejmé s prihliadnutím na všetky okolnosti, že sa týkajú ich podnikateľskej činnosti; podľa odseku 6 písm. a) rovnakého ustanovenia sa však touto časťou zákona spravujú bez ohľadu na povahu účastníkov záväzkové vzťahy medzi zakladateľmi obchodných spoločností, medzi spoločníkom a obchodnou spoločnosťou, ako aj medzi spoločníkmi navzájom, pokiaľ ide o vzťahy týkajúce sa účasti na spoločnosti, ako aj vzťahy zo zmlúv, ktorými sa prevádza podiel spoločníka, medzi štatutárnym orgánom alebo členom štatutárných a dozorných orgánov spoločnosti a obchodnou spoločnosťou, ako aj vzťahy medzi spoločníkom a obchodnou spoločnosťou pri zriaďovaní záležitostí spoločnosti a záväzkové vzťahy medzi prokuristom a spoločnosťou pri výkone jeho poverenia.

12. Z dikcie ustanovenia § 261 ods. 1 ObchZ (upravujúceho tzv. relatívne obchody) aj jeho odseku 6 (tohto upravujúceho naopak obchodnoprávne vzťahy, pre ktoré sa vžil pojem tzv. absolútnych obchodov) je zrejmé, že na to, aby sa určitý záväzkový vzťah mohol kvalifikovať ako obchodnoprávny, musí byť okrem požiadavky kladenej na povahu subjektov daného vzťahu splnená aj požiadavka povahy záväzku. Uvedené požiadavky musia byť splnené pri vzniku záväzkového vzťahu (odsek 8), v opačnom prípade o obchodnoprávny vzťah nepôjde.

13. Podľa § 471c CSP (v znení účinnom od 1. júna 2023), konania začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023 sa dokončia na súdoch vecne a miestne príslušných podľa predpisov účinných do 31. mája 2023; to neplatí, ak podľa osobitného predpisu výkon súdnictva prechádza z vecne a miestne príslušného súdu na iný súd.

14. Najvyšší súd v uznesení z 12. novembra 2024 sp. zn. 1VCdo/2/2024 (uverejnenom ako R 81/2024 v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky) uviedol, že súčasťou rozhodovacej praxe najvyššieho súdu je (o. i.) tiež záver, podľa ktorého aktuálna úprava procesného práva pojem „obchodnoprávny spor“ *expressis verbis* (výslovne) nedefinuje a pre účely korektnej interpretácie takéhoto pojmu si nepochybne treba pomôcť (popri úprave z ustanovenia § 261 ObchZ) aj dnes už len historickým prameňom procesného práva, reprezentovaným tou novelizáciou Občianskeho súdneho poriadku (zákona č. 99/1963 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení, ďalej tiež len „OSP“), ktorá sprevádzala ako prijatie ObchZ a nahradenie ním niekdajšieho Hospodárskeho zákonníka (zákona č. 109/1964 Zb.), tak aj prijatie ďalšieho zákona č. 509/1991 Zb. (tzv. veľkej novely Občianskeho zákonníka). Šlo tu konkrétne predovšetkým o čl. I bod 9 zákona č. 519/1991 Zb., ktorým sa mení a dopĺňa Občiansky súdny poriadok a notársky poriadok (v tejto súvislosti porovnaj, napr. uznesenie najvyššieho súdu z 25. januára 2024 sp. zn. 6Ndc/55/2023), v rámci ktorého došlo k takej zmene skoršieho znenia § 9 OSP, ktorej súčasťou bolo zanesenie do odseku 3 zmieneného ustanovenia úpravy vecnej príslušnosti krajských súdov ako súdov prvého stupňa v obchodných veciach v sporoch z právnych vzťahov medzi podnikateľmi pri ich podnikateľskej činnosti [písmeno a), v tomto prípade bez významu ďalších nuáns, za akých bolo možno na účastníka nazerať ako na podnikateľa podliehajúceho režimu úpravy]. Ak tu spomínané judikované rozhodnutie veľkého senátu občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu poukázalo tiež na to, že skoršia príslušnosť krajských súdov v obchodných veciach sa vzťahovala aj na spory z poistenia spojeného s predmetom obchodnej činnosti bez ohľadu na to, že nejde o obchody podľa písmena a) alebo b) [§ 9 ods. 3 písm. c) - ff) OSP v znení zákona č. 519/1991 Zb.]; pre účely rozhodovania v tentoraz prejednávanej veci žiaduce je doplniť tiež to, že podľa § 9 ods. 3 písm. c) - aa) OSP krajské súdy rozhodovali ďalej ako súdy prvého stupňa v obchodných veciach bez zreteľa na to, že nešlo o obchody podľa písmena a) alebo b), aj spory z právnych vzťahov medzi obchodnými spoločnosťami (družstvami) a ich zakladateľmi (spoločníkmi alebo členmi), ako aj medzi spoločníkmi (členmi alebo zakladateľmi) navzájom.

15. Súčasťou tzv. súdnej reformy, vo vzťahu k Civilnému sporovému poriadku uskutočnenej jeho novelizáciami vykonanými zákonom č. 150/2022 Z. z. v znení zákona č. 398/2022 Z. z., sa s účinnosťou od 1. júna 2023 stala aj nová úprava príslušnosti súdov na konanie v obchodnoprávných sporoch, a to v prípade súdov prvej inštancie príslušnosti kauzálnej (§ 22 - Príslušnosť v obchodnoprávných sporoch) a v prípade odvolacích súdov funkčnej príslušnosti odvolacích súdov v obchodnoprávných sporoch (§ 34 ods. 1 a 2 CSP); keď ostatné z tu zmienených ustanovení (§ 34 ods. 2 CSP) v texte pod jednotlivými písmenami a) až c) priamo odkazuje na určité ustanovenia § 22 (kauzálna príslušnosť pre obchodnoprávne spory) a § 23 zákona (kauzálna príslušnosť pre zmenkové spory a šekové spory).

16. Vzhľadom na zákonný príkaz skúmať (aj) funkčnú príslušnosť počas celého (odvolacieho) konania, vyplývajúci pre odvolacie súdy z ustanovenia § 40 CSP (či už z pôvodného znenia obsahujúceho výlučne takú úpravu alebo časti vety vložené neskôr pred bodkočiarku) a fakt (okolnosť) začatia aj odvolacieho konania v tejto konkrétnej veci do 31. mája 2023 vrátane (v ktorom časovom období došlo dokonca i k vydaniu rozhodnutia, hoc aj zrušeného kasačným uznesením najvyššieho súdu), pri nachádzaní funkčnej príslušnosti krajského súdu potrebné bolo sa v prvom rade zaoberať tým, ako

zákonodarca vyriešil aplikabilitu novelizovanej úpravy CSP (vo vzťahu k príslušnosti krajských súdov na konania o odvolaniach začaté pred dátumom nadobudnutia účinnosti novelizácie zákona).

17. Procesné právo v prípade stretnutia novej a starej právnej úpravy charakterizuje princíp okamžitej aplikability procesnoprávných noriem [Števček in: Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M. a kol. Civilný sporový poriadok. 2. vydanie. Komenár. Praha : C. H. Beck, 2022, s.1701]. Princíp okamžitej aplikovateľnosti novej procesnej úpravy je procesnému právu natoľko imanentný, že sa nemusí explicitne vyjadrovať v prechodných ustanoveniach procesnej úpravy - platí aj bez toho, aby bol vyjadrený (porovnaj tiež Smyčková, R., Števček, M., Tomašovič, M., Kotrecová, A. a kol. Civilný mimosporový poriadok. Komentár. 1. vydanie. Bratislava: C. H. Beck, 2017, 1064 - 1072 s.).

18. Prechodné ustanovenie § 471c CSP, viažuce sa k úpravám nadobudnutým účinnosť od 1. júna 2023, je výnimkou z princípu okamžitej aplikovateľnosti novej procesnoprávnej úpravy Civilného sporového poriadku a vzťahuje sa výlučne na konania začaté a právoplatne neskončené na súdoch vecne a miestne príslušných (z čoho a contrario, teda opakom vyplýva, že takáto výnimka sa naopak netýka kauzálnej a ani funkčnej príslušnosti).

19. Príslušnosť súdu na konanie o odvolaní, t. j. na konanie v druhej inštancii, sa označuje ako funkčná príslušnosť (keď aj podľa § 34 CSP v znení účinnom do 31. mája 2023 vrátane o odvolaní rozhoduje krajský súd, ak tento zákon neustanovuje inak).

20. Pokiaľ teda na konanie o odvolaní proti rozhodnutiu vydanému súdom prvej inštancie v konaní o obchodnoprávnom spore podľa predpisov účinných do 31. mája 2023 bol funkčne príslušný Krajský súd v Prešove, zatiaľ čo s účinnosťou od 1. júna 2023 je na konanie o odvolaní v zmysle § 34 ods. 2 písm. c) CSP funkčne príslušný Krajský súd v Košiciach a súčasne § 471c CSP ako intertemporálne ustanovenie k novelizovanej úprave explicitne neupravilo, že konanie o odvolaní začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023 sa dokončí na súde funkčne príslušnom podľa predpisov účinných do 31. mája 2023, potom so zreteľom na princíp okamžitej aplikovateľnosti novej procesnej právnej úpravy, je od 1. júna 2023 na odvolacie konanie začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023 funkčne príslušný krajský súd určený podľa úpravy CSP účinnnej od 1. júna 2023, v danom prípade teda Krajský súd v Košiciach.

21. S názorom vec predkladajúceho (nesúhlasiaceho) krajského súdu, že spor má svoj základ v občianskoprávnom úkone, by pritom šlo súhlasiť výlučne pri izolovanom posudzovaní toho, z čoho iniciátor sporu vyvodil (o čo oprel) žalobou uplatnený nárok, takto však na problém nazerať nešlo, ak nepopierateľným faktom bola tiež (nech aj bývalá) majetková účasť žalobcu u žalovanej a tým daná primárna povaha ich vzťahu ako spoločníka a spoločnosti, vykazujúca (ako už bolo spomenuté vyššie) znaky tzv. absolútneho obchodu. Rozhodujúcim nebolo ani to, že konanie na súde prvej inštancie (ako aj na ďalších vyšších súdoch) prebehlo so zápisom veci v bežnom civilnom registri a že s prihliadnutím na časové „súradnice“ tejto konkrétnej veci spor o kauzálnu príslušnosť v zmysle novelizovaného znenia § 40 CSP ani nemohol byť vyvolaný, nakoľko to nič nemenilo na novelizáciami nedotknutej potrebe skúmania funkčnej príslušnosti počas celého konania (rozumej až do jeho skončenia a takto tiež po prinavrátení možnosti otázkou sa zaoberať potom, čo rozhodnutie končiace odvolacie konanie inštančným postupom zrušil najvyšší súd).

22. Pri riadení sa všetkými vyššie priblíženými úvahami preto najvyššiemu súdu neostávalo iné, než rozhodnúť spôsobom uvedeným vo výroku tohto jeho uznesenia.

23. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.